

ಅಧ್ಯಾಯ - 1 ಘಟಕ 4

ವಾಣಿಜ್ಯ ಗಣಿತ

ಪೂರ್ವ ಜ್ಞಾನ:

- ◆ ಶೇಕಡಾದ ಅರ್ಥ
- ◆ ಕೊಂಡ ಬೆಲೆ, ಮಾರಿದ ಬೆಲೆ, ಲಾಭ ಮತ್ತು ನಷ್ಟ ಈ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಲಾಭ, ನಷ್ಟ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.
- ◆ ಲಾಭ ನಷ್ಟವನ್ನು ಶೇಕಡಾದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.
- ◆ ಸರಳ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಲು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.
- ◆ ಅಸಲು, ಅವಧಿ, ದರ ಇವುಗಳ ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಸೂತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.
- ◆ ಸೋಡಿಯ ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ಅದರ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.
- ◆ ದಲ್ಲಾಳಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಇರುತ್ತದೆ.

ಸೇತುಬಂಧ:

1. ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವಿವಿಧ ಖಾತೆಗಳಾವುವು?
2. ರಾಧೆಯು ಒಂದು ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ರೂ. 500ಕ್ಕೆ ಮಾರಿದಳು. ಇದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ 25ರೂ. ಲಾಭವಾಯಿತು. ಕೊಂಡ ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು?
3. ಸತೀಶನು ರೂ. 50ಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬ್ಯಾಟನ್ನು ಕೊಂಡು ರೂ. 45ಕ್ಕೆ ಮಾರಿದನು. ಅವನಿಗಾಗುವ ಶೇಕಡಾ ನಷ್ಟವೇನು?
4. ದಸರಾ ಹಬ್ಬದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಅಂಗಡಿಯವರು ರೂ. 2000 ಬೆಲೆಯ ಹೀಟರನ್ನು ರಿಯಾಯಿತಿ ನಂತರ ರೂ. 1800ಕ್ಕೆ ಮಾರಿದರು. ಶೇಕಡಾ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶ:

1. ಶೇಕಡಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದು.
2. ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಅಥವಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಸಲು ತಿಳಿಯುವರು.
3. ಲಾಭ, ನಷ್ಟ, ಮಾರಾಟ ಬೆಲೆ, ನಮೂದು ಬೆಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ತಿಳಿಯುವರು.
4. ರಿಯಾಯಿತಿ, ಶೇಕಡಾ ರಿಯಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ರಿಯಾಯಿತಿ ನಂತರ ಮಾರಾಟ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಲು ಕಲಿಯುವರು.
5. ದಲ್ಲಾಳಿ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ ದಲ್ಲಾಳಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವರು.
6. ಸರಳ ಬಡ್ಡಿ, ಅಸಲು, ಅವಧಿ, ಬಡ್ಡಿಯ ದರ ಮತ್ತು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವರು.
7. ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ತೆರಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವರು.

ನಿತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯ:

1. ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಲು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹಾಗೂ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳ ದರಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
2. ಮೂಲಬೆಲೆಗೂ ಗ್ರಾಹಕರು ಕೊಳ್ಳುವ ಬೆಲೆಗೂ ಇರುವಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಅರಿವು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದಿ ಜ್ಞಾನ ಹೆಚ್ಚಿಸುವರು.
3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಬಡ್ಡಿದರ, ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಬಡ್ಡಿದರ, ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಯ ಬಡ್ಡಿದರ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಲು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.
4. ಉಳಿತಾಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
5. ಹಬ್ಬದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬಹುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಶೇಕಡಾ ರಿಯಾಯಿತಿ ಹೋಲಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ವಿಷಯಗಳು:

1. ನಿವೇಶನಗಳ ಖರೀದಿ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಏರಿಕೆ ಇಳಿಕೆಯು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ. ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಲಾಭ ಮಾಡುವವರು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದು ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ದಲ್ಲಾಳಿಯ ಪಾತ್ರವೂ ಇದೆ.
2. ತರಕಾರಿಯಾಗಲೀ, ಹಣ್ಣುಗಳಾಗಲೀ, ಹೂವುಗಳಾಗಲೀ, ಬೆಳೆಗಾರರ ಕೈಯಿಂದ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ರಫ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಂದ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಗ್ರಾಹಕನಿಗೆ ಮಾರುವಾಗ ತನ್ನ ಲಾಭಾಂಶ ಪಡೆಯುವ ಕಾರಣ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹೊರೆ ಗ್ರಾಹಕನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೂಲಬೆಲೆಗೂ, ಗ್ರಾಹಕ ತೆರುವ ಬೆಲೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ವಸ್ತುಗಳು, ಬಟ್ಟೆ, ಜೌಷಧಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಅಂಗಡಿಯವರು ರಿಯಾಯಿತಿ ಘೋಷಿಸುವಾಗ ಮೂಲಬೆಲೆಯನ್ನು ಏರಿಸಿ, ನಂತರ ಸೋಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಹಕನಿಗೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಲಾಭ. ಇದು ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ತಂತ್ರ.
4. ಬ್ಯಾಂಕಿನವರು ಠೇವಣಿಗಳಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ಬಡ್ಡಿ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ. ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಬಡ್ಡಿ ದರ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.
5. ಬ್ಯಾಂಕಿನವರು ಮನೆ ಸಾಲ ನೀಡುವಾಗ ಎರಡು ವಿಧದ ಬಡ್ಡಿದರದ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. Floating rate ಮತ್ತು fixed rate.

6. ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಠೇವಣಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಡ್ಡಿದರ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
7. ಕೆಲವು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 10ನೇ ತರಗತಿಯ ಫಲಿತಾಂಶ ನೂರು ಶೇಕಡಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಶೂನ್ಯ ಶೇಕಡಾ ಫಲಿತಾಂಶವಿರುವ ಶಾಲೆಗಳೂ ಇವೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:

1. ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿ, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಠೇವಣಿ, ಸಾಲ, ATM ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು.
2. ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಇಡುವುದು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎರಡು ಗುಂಪು ಮಾಡುವುದು.

ಒಂದನೇ ಗುಂಪು

ಗುರುಗಳು

ಎರಡನೇ ಗುಂಪು

ಕೊಂಡ ಬೆಲೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಮಾರಿದ ಬೆಲೆ ಹೇಳುವುದು ಲಾಭ ಅಥವಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು

ಸಮಸ್ಯೆ ಬಿಡಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಸೂಚನೆಗಳು:

ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾದರೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಪಾತ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ. ಅದು ಅರ್ಥಭರಿತವೂ ಹೌದು.

ಪೂರಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಮಾಹಿತಿ ಮೂಲಗಳು:

6ನೇ ಹಾಗೂ 7ನೇ ತರಗತಿಯ ಗಣಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಾಹಿತಿ.

ಬೋಧನಾ ಉಪಕರಣಗಳು: Flow Chart (ಚಿತ್ರಪಟ)

1. ತರಕಾರಿ - ಉತ್ಪಾದಕನಿಂದ - ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿ - ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ - ಗ್ರಾಹಕ.
2. ಪಾಸ್‌ಪುಸ್ತಕ, ಚೆಕ್‌ಪುಸ್ತಕ ಇದರ Xerox, Pay in slip ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ Xerox ತೆಗೆದು ಜಾರ್ಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ರಂಜಿತಳು S.S.L.C ಯಲ್ಲಿ 625 ರಲ್ಲಿ 580 ಜುಮ್ಲಾ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾಳೆ. ಪುನರ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಗಣಿತದಲ್ಲಿ 6 ಅಂಕಗಳು, ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ 4 ಅಂಕಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದವು. ಇದರಿಂದ ಅವಳ ಫಲತಾಂಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು?
2. ಸುರೇಶ್ ಎಂಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ ದಾವಣಗೆರೆಗೆ ಹೋಗಿ 500 ಸೀರೆಗಳನ್ನು ರೂ.80,000 ಕ್ಕೆ ಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ರೂ.200 ಕ್ಕೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ರೂ.1000 ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ರಹೀಮನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಯೊಡನೆ ವ್ಯವಹಾರ ಕುದುರಿಸಿ 200 ಸೀರೆಗಳನ್ನು ರೂ. 36,000ಕ್ಕೆ ಖರೀದಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ರೂ. 200 ಕ್ಕೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಯಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಶೇಕಡಾ ಲಾಭವಾಗಿದೆ?
3. ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 500 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ 400 ಮಂದಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 75 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ 70 ಮಂದಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಶಾಲೆಯ ಫಲತಾಂಶ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ? [ಶಿಕ್ಷಕರು ಶೇಕಡಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಸಲು ತಿಳಿಸಬೇಕು]
4. ಒಬ್ಬನು 100 ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾಯಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ರೂ.8 ಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ 500 ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ರೂ.6ರಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರತಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗೆ ರೂ.7 ರಂತೆ ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗಾಗುವ ಶೇಕಡಾ ಲಾಭ ಅಥವಾ ಶೇಕಡಾ ನಷ್ಟವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಸ್ವ ಕಲಿಕೆ ಸಲಹೆಗಳು:

1. ವಿದೇಶಿ ಕರೆನ್ಸಿಯೊಡನೆ ರೂಪಾಯಿಯ ವಿನಿಮಯ ದರವನ್ನು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ರೂಪಾಯಿ ಅಪಮೌಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು.
2. ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ಸೇಲ್ ಅಥವಾ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಶೇಕಡಾ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.
3. ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ತೆರಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.